

skyddsföreskrifterna
ändrade 1997-09-08

ad 310-868-1994

Byggnadsminnesförklaring av Bruniushuset, kvarteret Brunius 12,
Lunds stad.

Sedan fråga väckts att förklara Bruniushuset, kvarteret Brunius 12 i Lund för byggnadsminne har meddelande härom översänts till fastighetsregistermyndigheten den 6 juli 1984. Förslag till skyddsföreskrifter har upprättats. Föreskrifterna har godkänts av fastighetsägaren. Riksantikvarieämbetet har inget att erinra mot föreslagna skyddsbestämmelser. Lunds kommun har inget att erinra mot byggnadsminnesförklaringen.

Husen på kvarteret Brunius 12 är ett unikt exempel på en komplett och så gott som intakt gårdsanläggning skapad 1840-48 av C G Brunius. Fastigheten ligger i hörnet av Kiliansgatan och Magle Lilla Kyrkogata och består av två gatuhus, nr 1 och nr 3, mellanliggande, senare tillkommen, flygelbyggnad, nr 2 och ett gårdshus, nr 4.

Carl Georg Brunius utnämndes till professor i grekiska vid Lunds universitet 1842. Året innan hade han prästvigts. Som arkitekturhistoriker och självlärd arkitekt hyllade han den romanska konsten och dito byggnadsstilen som den vackraste och samtidigt den mest praktiska och ekonomiska. Brunius blev en av sin tids ledande arkitekter och Bruniusstilen har blivit ett begrepp. Många hus i Lund bär hans signatur.

Husen på fastigheten Brunius 12 är välbevarade och i stort sett oförändrade med många originaldetaljer bevarade. Brunius kallade själv huset för "sitt stilla klosterhus". Det ansågs på sin tid vara stadens förnämsta privathus. Byggnaderna har arkitekturhistoriskt och konstnärligt värde, de är representativa för 1800-talets historieorienterade intresse och är autentiska. Genom sin knytning till C G Brunius besitter de dessutom personhistoriskt värde och upplevelsevärde. Kvarteret Brunius ligger i centrala Lund, som är riksintresse för kulturmiljövärden. Huset kallas än idag Bruniushuset.

År 1839 förvärvade Brunius en ödetomt vid Kiliansgatan. Här uppförde han år 1840 ett bostadshus åt sig själv där han förverkligade sitt medeltidsideal. Här bodde och verkade han fram till sin död år

LÄNSSTYRELSEN
Malmöhus län
Beslutet har vunnit
legal kraft

Malmö den 24/5-94/
/ae

1994-04-12

221-6490/90

1869. År 1871 såldes Bruniushuset till apotekaren C H Åkerblom i Lund. Näste ägare blev dåvarande docenten i franska, sedermera professorn i nygrekiska och lingvistik, Fredrik Wulff.

Bruniushuset, Kiliansgatan (hus 1)

Brunius egen beskrivning av huset i hans "Självbiografiska anteckningar" ger en bild av hur det tog sig ut år 1840:

"Då rundbågsstilen med sina pilastrar och bandlister i betydlig mån förstärker murarne, så valdes den desto hellre, som den ingalunda är kostsam och rätt använd ganska prydlig. På mitten av framsidan, som vetter åt gatan, höjer sig ett tornlikt framsprång uppöver takfoten.

Ovanför huvudingången, vilken intager nedre hälften av framsprånget, utskjuter en altan från övervåningen. En rak trappa uppför från huvudingången till mellanvåningen. En motsvarande trappa, som sträcker sig från bottenvåningen till vinden och har sex vilplatser med sex steg mellan vardera, upplyses av ett fönster, vilket, 6 fot brett och 24 högt, är tredelat och rundbågigt samt har överst en fyrdelad ros. Detta fönster intager mitten av baksidan. Alla övriga fönster är rakslutna, dels emedan desamma kosta mindre vid insättning av karmar och bågar och äro bekvämare för uppsättning av gardiner".

Bostadshuset är uppfört av rött handslaget tegel med oputsade fasader. Sadeltaket, ursprungligen klätt med Gefletegel, är idag täckt med rödmålad, falsad plåt. Merparten av de sexrutade, brunmålade, fönstren är original och flera av dem har sina karakteristiska vädringsfönster bevarade. Fasaden är i stort sett oförändrad. Balkongen över huvudingången är Lunds första. Under åren 1889-91 lät Fredrik Wulff bli inreda tre vindsrum och ta upp fönsterkuporna mot gården. Ljusschakten från vindsvåningen upp till taket kom till vid denna tid. Nu fick också lägenheten på tredje våningen sin praktfulla och påkostade utsmyckning med bland annat kasettak och takmålningar av dekorationsmålare Svante Thulin. År 1935 fick Bruniushusets fasad mot Kiliansgatan sina relativt måttliga skyltfönster upptagna i bottenvåningen. En av affärerna på bottenvåningen, Juvelerarbeten, har kvar den välbevarade originalinredningen.

Gatuhuset, Magle Lilla Kyrkogata (hus 2)

År 1848, åtta år efter att bostadshuset byggts, lät Brunius uppföra ett gulputsat tegelhus i två våningar längs Magle Lilla Kyrkogata. Huset var huvudsakligen avsett för spannmålslagring, idag inrymmer det bostäder och butiker.

Flygelbyggnaden (hus 3)

Apotekare Åkerblom byggde år 1871, samma år han förvärvat huset, en flygelbyggnad mellan bostadshuset mot Kiliansgatan och det gulputsade spannmålsmagasinet. Tillbyggnaden bildar en fortsättning på Bruniushuset emedan det är byggt i samma stil och utförande som detta.

Gårdshuset, f.d. stallet (hus 4)

Samtidigt med bostadshuset byggdes gårdshuset som ursprungligen innehöll drängkammare, stall för två hästar och tre kor, vagnsbod för tre bättre åkdon mm. Gårdshuset är byggt av råtegel och har valmat tak belagt med gammalt gult och rött enkupigt tegel. År 1935 inreddes stallet till möbelsnickeri.

Länsstyrelsen anser att Bruniushuset, kvarteret Brunius 12 i Lund har sådant kulturhistoriskt värde att en byggnadsminnesförklaring är väl motiverad. Med stöd av 3 kap 2 § lagen om kulturminnen mm (KML 1988:950) beslutar Länsstyrelsen att följande skyddsföreskrifter skall gälla.

1. Byggnaderna 1 - 4 får inte rivas, flyttas eller till sin exteriör byggas om eller på annat sätt förändras.
2. I byggnaderna 1, 2 och 3 får inte ingrepp göras i byggnadernas stomme. Byggnadernas planlösning får inte ändras.
3. Ingrepp i eller ändring av den fasta inredningen, inklusive dekorationsmåleri, får inte göras i de rum i hus nr 1 som skuggats på planritning, bil 2.
4. Vid ändringar i interiören på byggnaderna 1, 2 och 3, andra än i punkt 2 ingående rum, skall utformning, materialval och färgsättning anpassas till byggnadernas stil. Samråd skall ske med Länsstyrelsen.
5. Byggnaderna skall underhållas så att de inte förfaller. Vård och underhållsarbeten skall utföras på ett sådant sätt att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Underhållet skall ske med material och metoder som är väl beprövade och anpassade till byggnadens egenart.
6. Det område som på kartan, bil 2, avgränsats med prickad linje får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras.

1994-04-12

221-6490/90

7. Skyddsområdet skall hållas i sådant skick att byggnadernas karaktär och utseende bevaras.

Länsstyrelsen lämnar råd och anvisningar i fråga om underhållet av byggnaderna.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen enligt 3 kap 14 § KML lämna tillstånd till att byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsföreskrifterna.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Ann-Cathrine Haglund, jämte ledamöterna Bertil Bengtsson, Thorvald Frostemark, Bror Hansson, Karin Henningsson, Göran Holm, Per Olof Håkansson, Vera Håkansson, Benny Jönsson, Christina Laurin, Karl Lindström, Ronny Olander, Per-Olof Pettersson, Per-Olof Ågren och Eva Åsare.

I den slutliga handläggningen deltog även länsrådet Gunilla Hedesten Nordin, 1:e länsassessor Christina Cinthio, länsarkitekt Gert-Inge Lundgren och länsantikvarie Carin Bunte, föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos kammarrätten, se bifogad anvisning.

Ann-Cathrine Haglund

Carin Bunte

Bilaga

1. Översiktskarta
2. Situationsplan
3. Gällande detaljplan
4. Ritningar 1-12
5. Förslag till förrådsbyggnad
6. Hur man överklagar